01.01.2021 г. / 23:42:12

Вяра

Поредно допълнение към "Изобличение на иудеите от пророците, православните светци, духовниците на Църквата и от Самият Господ"

Свети Григорий, архиепископ Омиритски (ок. 552 г.)

На иудеите им били дадени 40 дни за подготовка, за да намерят каквито пожелаят учители и без страх да дойдат на диспута. След изтичането на срока се събрало безчислено множество иудеи, а между тях имало не малко мъдри равини, вещи в закона и подготвени за спора. Диспутът за вярата се състоял в столичния град Афра, в присъствието на царя и целия му съвет, на архиепископа с целия църковен клир и многоброен християнски народ, дошъл да слуша спора. На него се явили и иудеите със своите книжници, учени и учители. Срещу епископа те поставили Ерван, като главен оратор, добре знаещ закона и пророческите книги и изкусен във философията. Когато по даден знак настъпило мълчание, започнали събеседването и спорът между архиепископа и Ерван.

Същността на диспута била следната:

След дълго мълчание, по време на което всички се приготвили да слушат внимателно беседата, свети архиепископ Григорий започнал да говори на мъдрия еврейски учител Ерван и на цялото им събрание така:

- Нощта премина и възсия Слънцето на Правдата, защо тогава се препирате, като се противите на Светлината Му и не

вярвате в Него?

Ерван казал:

- Ако Слънцето на Правдата е възсияло и ние се противим, както казваш ти, на светлината Му, вярвайки в истинския Бог, то още повече вие, като езичници, поддържащи чуждо учение, се противите на светлината на правдата, като укорявате Божествения закон, даден ни от Бога.

Архиепископът отвърнал:

- Ние сме от езичниците, но чие създание и творение сме ние?

Ервин отговорил:

- Ясно е, че сте Божие създание и творение.

Архиепископът рекъл:

- Ако ние, както и вие, сме Божии творения, то какво по-голямо превъзходство сте придобили вие в сравнение с нас?

Ерван възразил:

- Това, което имаме в сравнение с египтяните.

- Добре, че си спомни за египтяните - отвърнал архиепископът, - покажи превъзходството си над тях!

Ерван казал:

- Нима не си чел за великите чудеса в Египетската земя, в Червено море и в пустинята, които Бог извършил чрез Моисей при изхода на Израил: как потопил египтяните и спасил Израиля?

Архиепископът отговорил:

- Няма никакво различие между вас и египтяните, защото тях Бог е потопил в морето, а вас, заради злобата ви, е погубил на земята. Като преминахте Червено море като по суша, вие потънахте в пристанището и завършихте живота си в страдания в пустинята, защото от шестотинте хиляди души само двама - Халев и Иисус Навин се удостоиха да видят обетованата земя. И с какво Бог ви е почел пред египтяните?

Ерван попитал:

- А на кого Бог изпрати манна в пустинята?

Архиепископът рекъл:

- А на теб кое ти се струва по-добро: месото, което сте яли в Египет, или манната, изпратена в пустинята?

Ерван отвърнал:

- Ясно е, че манната е по-добра.

Архиепископът възразил:

- А защо се обърнахте с мисълта си назад, като пожелахте свинско месо в котли и чеснов лук, и всякаква друга египетска храна, а манната възненавидяхте?

След това почнал спор за Пресвета Троица.

Ерван казал:

- Защо християните изповядват трима Богове: Отец, Син и Свети Дух, когато Бог е казал на Синай: “Слушай, Израилю: Господ, Бог, наш, е Господ един (и освен Него няма друг Бог)”. Следователно християните постъпват противно на закона, почитайки не Един Бог, а Трима.

В отговор архиепископът казал, че ние почитаме Един Бог - Твореца на всички, само че в три Лица - Отец, Син и Свети

Дух, Които са едно Божество, и в доказателство привел следните думи на Давид: “Чрез словото на Господа са сътворени небесата, и чрез духа на устата Му - цялото им воинство”. Смисълът на това изречение - изяснил Григорий - е следният: Господ е Бог Отец, Словото Му е Бог Син, Духът на устата Му е Бог Дух Светий; така се откриват три Божествени Лица, а Божеството е едно, понеже Синът и Духът са съестествени, събезначални, съвечносъществуващи и съпрестолни на Отца...

В беседа за въплъщението на Иисуса Христа и за Пречистата Дева архиепископът привел думите на пророк Исаия: “ето, Девицата ще зачене и ще роди Син”. На възражението на Ерван, че Мария е родила само обикновен човек, а не Бог, архиепископът отговорил със следните думи: “и ще Му нарекат името Емануил, което ще рече: с нас е Бог”.

Ерван казал:

- Как женската утроба е вместила страшното величие на Божеството?

Архиепископът отговорил:

- По същия начин, както жилището на Авраам е вместило Бога под Мамрийския дъб, когато Той дошъл да обядва с Авраам.

Ерван възразил:

- А как огънят на Божеството не е изгорил женското тяло:

Архиепископът отвърнал:

- Както огънят не изгорил къпината в Синай, така и Божеството не повредило девствената утроба: Дева родила и Дева си останала.

Ерван възразил:

- Раждането от Дева е било призрачно, а не в действителност, защото е невъзможно утробата да не се повреди при раждането, и за всички е ясно, че това не е вярно.

Архиепископът отвърнал:

- Когато Авакум влязъл при Даниил в лъвовата яма, а вратите на ямата били заключени и запечатани с печат, кажи ми, как той е влязъл и излязъл, без да отвори вратите и без да повреди печатите?

След края на този спор, на третия ден Ерван се опитал да избяга, но другите иудеи го задържали, като му казали:

- Ако ни оставиш, всички ще загинем. Остани още и възразявай по всякакъв начин, нима Бог не ще ни помогне? А дори и да бъдем победени в диспута, имаме и други начини за съпротива, в които не ще могат да ни победят.

Когато Ерван започнал по време на диспута да укорява християните в това, че се покланят на иконите и започнал да нарича иконите идоли, а покланящите им се - идолопоклонници и противници на Божия закон, и казал, “че Бог е заповядал да не се правят кумири и никакви подобия”…

Продължавайки да хули светите икони, Ерван казал:

- Удивлявам се на християнските ви басни, според които Бог изпраща благодатта Си на икони, нарисувани на стени и дъски, и които никога не са ходили и не са разговаряли.

В опровержение архиепископът попитал:

- Кажи ми, Ерване, защо Бог е дал благодатта Си на кожуха на Илия, а не я е дал на Елисей и е предпочел бездушния кожух пред живия пророк, тъй като пророкът не могъл сам да

премине през Иордан, но разделил водите с кожуха и преминал по сухо, и чудото, което не могъл да извърши Елисей, могъл да го извърши бездушният кожух? Защо Бог дарувал чудодейна сила не на Моисей, който извършил чудеса в египетската земя, а на жезъла му, и превърнал с него водата в кръв, разделил морето и извършил много други страшни и славни чудеса? Освен това скинията, ковчегът на завета, златната стомна с манна, скрижалите и Аароновия жезъл, жертвеникът, кадилницата и седмосвещникът, всички те не са ли имали Божията благодат, макар и да са били мъртви, направени от човешки ръце от видима и осезаема материя? Но въпреки това били осенявани от Божията слава, били изпълвани и заобикаляни от облак и не били достъпни за никого, освен за свещениците и левитите, и никой не могъл да ги докосне, тъй като били божествени и свети. А щом е било така в Стария Завет, защо трябва да се удивляваме на благодатта, подавана на светите икони в Новия Завет?

Ерван отново възразил:

- В псалмите е казано: “техните идоли са сребро и злато, дело на човешки ръце”: затова и иконите ви са идоли, защото са направени от човешки ръце.

Архиепископът възразил:

- Не възразявам нищо против това, че идолите на езичниците, непознаващи Бога - са идоли, тъй като те са подобие на тези, които безбожно са провели живота си във всякакви скверноти: магьосници, чародеи, убийци, прелюбодейци и всички те са загинали от зла смърт заради този си живот. В тяхна памет някои са направили идоли, а следващото поколение, прелъстено и заслепено от сатаната, ги превърнало в богове и им се кланя. Вие направихте същото, като се покланяхте на истуканите, принасяхте им в жертва синовете и дъщерите си, проливахте невинна кръв, кръвта на

вашите синове и дъщери, които принасяхте в жертва на ханаанските истукани, които пък са идоли. А изображенията на Божиите светии, които сега рисуваме, не са идоли, а честни икони. Рисуваме образите на тези, които са познавали Бога, вярвали са в Него, угодили са Му с правда, били са честни, свети и възлюбени от Бога мъже и с Божията благодат са извършили множество чудеса. Те възкресявали мъртви, изцерявали болни, слепи, хроми, разслабени, очиствали прокажени, изгонвали бесове, кончината им била честна и паметта им е вечна и славна: защото “скъпа е в очите на Господа смъртта на Неговите светии”, и “споменът за праведника ще пребъде благословен” и “във вечна памет ще остане праведникът”.

Когато Ерван продължил да злослови, че иконите с нищо не се различават от идолите, архиепископът рекъл:

- Ерване, и дрехата ти, и скинията, са направени от вълна и лен, но равна ли е силата им? Равни ли са стомната, която е в дома ти, и стомната с манната? Равна слава ли имат сандъкът, в който слагаш потребното за тялото, и ковчегът на завета? Ще сравниш ли огъня и елея, който запалваш в дома си за освещаване със златния седмосвещеник? Ще уподобиш ли един на друг дома, в който живееш, и храма, построен от Соломон? По никакъв начин, но несравнено повече почиташ всички тези неща, защото над тях понякога е пребивавала божествената благодат. По същия начин разбирай и това, че едно е идол - образ на скверно лице, низвергнато в ада, а друго е икона на свети Божий угодник, от която по молитвите на изобразения върху нея върху нас се излива божествената Господня благодат.

Ерван казал и че ангелите са безплътни, както е писано: “Ти правиш ветровете Свои Ангели” и че въпреки това християните ги рисуват върху иконите, без да се срамуват,

като придават плътско изображение на безплътните духове. На това архиепископът отговорил:

- Не знаеш какво говориш, защото ние сме се научили да рисуваме ангели от вас самите.

Ерван възразил:

- При нас никога не е имало такова нещо.

Архиепископът попитал:

- Ти си изучил целия Стар Завет и не си ли разбрал това?

Ерван възразил:

- Кълна се в Господа, че не зная някога при нас да са били нарисувани и почитани изображения на ангелите!

На това архиепископът рекъл:

- Наистина, вие въведохте тази практика: когато Соломон построи храм на Бога, не направи ли над светилището херувими на славата, осеняващи олтара? А също, не постави ли херувими и над първите, и над вторите врати на светилището? А нима и в скинията, устроена от Моисей, нямаше изображение на херувими над ковчега на завета? Не бяха ли избродирани лица на херувими и на завесите в скинията? И всички тези изображения на ангели не бяха ли почитани от вас заедно със скинията и храма? И щом вие изобразявате и почитате безтелесните същества, защо ни укорявате за това, че изобразяваме и почитаме лицата на светиите, които в плът са угодили на Бога?..

Много рано на следващата сутрин, когато най-мъдрите иудеи отново отишли при Ерван, той им казал:

- Братя, да ви кажа истината, че ще бъда победен от архиепископа, защото през нощта видях във видение Моисей и

Иисус, за Когото беше спорът между нас. Видях ги, сякаш че стояха на покрива на някакво светилище и разговаряха; и видях Моисей да се покланя на Иисус и да държи ръцете си свити и прибрани към гърдите си, сякаш са вързани, и да стои със страх пред Иисус като пред свой Господ Бог. Изумих се от това и когато устата ми се отвориха, казах:

- Господарю Моисей, добро ли е това, което правиш?

А той, като се обърна, ме спря и рече:

- Престани; не греша, като се покланям на моя Владика, тъй като не съм от подобните на теб и изповядвам моя Творец и Господ. Защо затрудняваш праведния архиепископ и се съпротивляваш на истината? В настъпващия ден ще бъдеш победен от него и ще се поклониш, както и аз, на Господа Иисуса Христа.

Това видях, братя, а какво означава, не зная, но въпреки това ще продължавам да възразявам на архиепископа и да настоявам на нашия закон дотогава, докато Сам Бог не устрои така, както иска.

Като чули това, мнозина се усъмнили и изпаднали в недоумение. А когато настъпил денят и съборът се събрал, явили се царят и съветът, архиепископът и духовенството, и се стекло множество народ - явил се и Ерван с помагащите му законоучители, и диспутът отново започнал, както и в предишните дни. Там присъствал и един учен нотарий на архиепископа - бързописец, доведен от него от Александрия, който записвал всички изказвания на архиепископа и Ерван. С помощта на Светия Дух, действащ в устата на архиепископа, страната на противниците губела, а нашата в Господа побеждавала. По всички дискутирани въпроси архиепископът излизал победител, а Ерван отстъпвал, отстъпвали и помагащите му законоучители; но злобата им ги заслепила, с

ушите си лошо чували и очите им били затворени за истината. И било нужно, след словата на архиепископа да последва силата на вярата и чудо, което би изобличило ожесточените от злоба и би посрамило неверието им, което действително се и случило по следния начин.

Когато Ерван вече окончателно губел в диспута, той извикал:

- Защо си губим времето в дълги разсъждения! Ще разреша този спор. Архиепископе, ако искаш да повярвам, че Иисус е Истинският Бог, покажи ми Го жив, за да мога да Го видя и да говоря с Него, и тогава ще призная, че вие, християните, сте ни надвили и победили.

Когато Ерван казал това, събранието на иудеите закрещяло:

- Умоляваме те, учителю, не се самоизмамвай, за да не би да станеш християнин; но бъди по-мъжествен и стой твърдо в истината; та ти знаеш, че няма нищо по-истинско от Единия Бог на отците ни.

Ерван с гняв им казал:

- Защо говорите празни приказки? Чуйте, ако Той ме увери, че Този, за Когото са предсказали пророците, съществува, какво още искате да чакаме?

Като видял, че той говори искрено, а не престорено, архиепископът му рекъл:

- Ерване, ти внасяш голямо изкушение и просбата ти превишава силите ми, защото ти молиш не човеци, а Бога; но за да повярваш ти и намиращите се с теб и за да се утвърдят сърцата на вярващите, Бог е силен и това да стори. Само кажи окончателно как желаеш да те уверя?

Ерван отвърнал:

- Помоли твоя Владика, ако Той наистина е на небето, както ти казваш - да слезе тук и да ми се яви, за да беседвам с Него, и кълна се в Господа, че в същия час ще повярвам в Него и ще се кръстя.

Щом Ерван произнесъл това, цялото множество иудеи завикали:

- Наистина, архиепископе, докажи ни на дело истинността на думите си, покажи ни твоя Христос, та като нямаме какво да отговорим, със страх да повярваме в Него.

И всички се натрупали около свети Григорий с викове да им покаже Христа наяве, ако е жив след разпятието и смъртта Си. После иудеите почнали да говорят помежду си:

- А какво ще правим, ако архиепископът ни покаже своя Христос? Горко ни, ще трябва против желанието си да станем християни.

А други казвали:

- Ако той ни покаже Христос, защо да не повярваме в Него?

А някои казвали така:

- Как е възможно да покаже Този, Който, като убит човек, е умрял и толкова години са изминали от деня на смъртта Му? Къде ще се намерят тялото и духът Му, когато всичките Му кости и жили отдавна са изгнили в гроба?

Разсъждавайки за важността на делото и виждайки силното им настояване, архиепископът с цялата си душа се облегнал на Господа и размишлявал в себе си, че ако не помоли Владиката Христос да изпълни просбата им, тогава противниковата страна силно ще възтържествува, иудеите ще се явят победители, а християните - победени, и ще се подиграват с християните и ще ги обиждат. И с надежда казал

на еврейското събрание:

- Ако Христос пожелае, ще имам възможност да ви Го покажа. Но вие добре знаете, че ако ви Го покажа, и вие не пожелаете да повярвате в Него, в същия час всички вие ще бъдете погубени с меч; а ако, поради недостойнството си, не успея да ви покажа своя Господ, постъпете по-нататък според волята си.

Като чули това, иудеите станали печални и заедно с това радостни: печални - защото се боели, че ако той им покаже Христа, ще трябва против желанието си да повярват в Него; а радостни - понеже се надявали, че той няма да им покаже Христа и тогава те свободно щели да останат във вярата си. Но думите на архиепископа били приятни за Ерван и за намиращите се с него мъдри законоучители; те си казали помежду си:

- Невъзможно е човек, убит от нашите отци, умрял и запечатан в гроб и откраднат от учениците си, да бъде жив след 500 години.

Свети Григорий, знаейки словата на Господа, казани в Евангелието: “ако имате вяра колкото синапово зърно, ще речете на тая планина: премести се от тука там, и тя ще се премести; и нищо няма да бъде за вас невъзможно” и пазейки ги в ума си, имайки при това непоколебима вяра в Бога и крепко уповавайки се на Него, станал от мястото си и малко се отдалечил - на по-удобно за молитва място. А царят и целият народ се изумили и се удивили от това велико дръзновение към Бога и от вярата на архиепископа, че се осмелява на такова страшно дело, и очаквали със страх какво ще се случи. Като се отдалечил малко от събранието, светителят се осенил с кръстното знамение и застанал на молитва. Като преклонил смирено колене и като се устремил към небето, той дълго и с висок глас се молил на всеослушание на всички присъстващи,

припомняйки всичките тайни на въплъщението на Бога Слово и целия живот на Христа сред човеците, започвайки от рождеството и свършвайки с доброволните страдания, кръста, смъртта, тридневното възкресение и възнесението на небето. И накрая рекъл:

- Владико, яви се жив на тези окаменели и заслепени от злоба човеци, яви се заради Твоето Свято Име, и нека те видят с очите си Твоето животворно човешко естество, в Което Ти се облече заради нас, и с Което се възнесе на небето, та като Те видят, да повярват в Теб, Истинския Бог, и в изпратилия Те Отец и Свети Дух.

Когато той завършвал молитвата си и всички го гледали с внимание, изведнъж станало земетресение и от изток се чул страшен гръм, така че земята се разлюляла и всички паднали от страх. А когато, съвземайки се от страха, малко се изправили и повдигнали очите си към изток, видели, че небето се разтворило и светъл облак с огнен пламък и слънчеви лъчи се спуснал оттам на земята. А сред облака се виждал Мъж, Най-прекрасният сред синовете човешки, нашият Господ Иисус Христос, неизразимо сияещ с лицето Си и блестящ с мълниевидните Си одежди. С особено движение, вървейки по облака, Той се приближил до земята и застанал над и срещу архиепископа върху облака, привличайки очите и сърцата на всички към Себе Си с красотата Си, която не може да бъде изказана от човешки език. И както някога на Тавор учениците Му паднали ничком на земята поради страх от славата Му, която е непоносимо да се гледа, така и сега всички паднали ничком на земята - и царят с велможите, и целият народ - от най-малкия до най-големия; а иудеите, обзети от голям трепет, хвърляйки се насам-натам, се втурнали да бягат, тъй като озарението на Божествената светлина ги обгаряло и славата Господня, която те не могли да гледат, ги изпълнила с голям страх. Но те не могли нито да побегнат, нито дори да се

помръднат от мястото си, защото невидима сила ги задържала. А архиепископът, укрепен свише, гръмко извикал към Ерван:

- Ерване, ето Този, за Когото чу много слова; погледни към Него и повярвай, че само Той е свят, само Той е Господ, Иисус Христос, за слава на Бога Отца, амин.

А Ерван бил като мъртъв и не могъл да отговори нищо. И се чул гласът Господен:

- Разпнатият от отците ви ви изцерява заради молитвите на епископа.

Щом чули този глас, всички още повече се разтреперили и паднали на земята, обзети от ужас. И както някога Павел по пътя към Дамаск, когато го огряла светлина от небето и се чул глас свише, паднал на земята и с отворени очи нищо не виждал, така ослепели и те; макар очите им да били отворени, те нищо не виждали, а само скърбели и горчиво ридаели. След станалото, пред лицето на Господа бил чут някакъв Божествен шум и светлият облак, който се намирал под нозете на Господа, Го скрил от очите на всички; облакът постепенно се сгъстявал след Него, докато Той се издигал нагоре, дотогава, докато Божествената слава не изчезнала в небето и всичко видяно не се скрило от очите. Царят и всички християни дълго време викали дръзновено след Господа:

- Господи, помилуй!

А честният архиепископ лежал по лице на земята и със сълзи възнасял моление за людете към Господа. След това всички, които се били събрали на събора - царят със съвета и народът, започнали да почитат архиепископ Григорий с особено уважение и благоговение, изумени от светостта и силата на молитвата му. А иудеите се питали един друг:

- Брате, виждаш ли нещо?

И всеки отговарял:

- Нищо не виждам.

И всички викнали към Ерван:

- Учителю, какво да правим?

Ерван отвърнал:

- Само вие ли ослепяхте, като видяхте християнския Бог, или християните също пострадаха?

Като чули това, християните казали:

- По благодатта Христова, виждаме добре и очите ни сега са по-здрави, отколкото бяха по-рано; само вие сте слепи заради неверието си. Бог на отмъщенията, Господ Бог на отмъщенията. Той унищожи зрението ви, тъй като вие, бидейки недостойни, Го видяхте.

Тогава Ерван и другите иудеи започнали със сълзи да умоляват архиепископа да изцери ослепелите им очи и да извърши над тях свето кръщение. Архиепископът ги попитал искрено ли вярват в Господа Иисуса Христа? И всички засвидетелствали, че вярват убедено. И още в същия час архиепископът и епископите и презвитерите, които били с него, ги огласили и пристъпили към извършване на тайнството кръщение. Когато евреите влизали в светия купел, веднага от очите им падала като че ли някаква люспа и всички проглеждали и с телесните, и с духовните си очи, “понеже със сърце се вярва за оправдаване, а с уста се изповядва за спасение”, и всички били кръстени в името на Отца и Сина, и Светия Дух, започвайки с Ерван, на когото самият цар станал кръстник и комуто при светото кръщение било дадено името Лъв. Царят го присъединил към своя съвет, като го направил патриций, понеже бил умен и достоен за чест. Ерван силно се

разкаял за първоначалната си заблуда и с ужас се изумявал, непрестанно припомняйки в ума си явяването на Господа.

- Как е възможно - казал той - да е жив Господ Иисус Христос, Когото нашите отци разпънаха и погребаха, и Когото мислехме за мъртъв?

И със сълзи възкликвал:

- Господи Иисусе Христе, Сине на Живия Бог, прости ми, че съгреших в незнанието си!

А светия архиепископ Ерван почитал като ангел Божий и не желаел да се разделя с него. Така Омиритската страна се просветила със светлината на светата вяра: по всички градове и села били кръстени не само иудеите, но и езичниците. И настанала голяма радост в цялата страна; и ангелите се радвали заедно с човеците за това обръщане и за покаянието на човешките души, и бил прославен Бог, Който желае всички хора да се спасят.

После свети архиепископ Григорий посъветвал царя да заповяда на иудеите да не живеят заедно, а да се поселят между християните, за да не устройват тайни събрания и съвещания. Царят издал следния закон:

“Нека никой от евреите да не взема за дъщеря си мъж от еврейския род, но да взема зет измежду християните, и синът на евреина - да не взема невеста измежду еврейските дъщери, а да търси християнка; а ако някой се осмели да наруши този закон, подлежи на посичане с меч”.

Архиепископът сторил това, за да може еврейският народ, като се смеси с християните, да опази новата си истинна, спасителна вяра. Навсякъде имало тишина, пълно смирение и благочестие; царят и архиепископът усърдно се трудели пред Бога, извършвайки всенощни славословия на Владиката

Христос, грижейки се за спасението на човешките души и управлявайки царството милостиво и правдиво. Като живял в Омиритската страна 30 години, благочестивият цар Аврамий умрял, известен за деня на смъртта си от свети Григорий, и бил погребан с чест в град Афар. Не много време след смъртта на царя, светият наш отец Григорий, като опазил стадото си, като утвърдил вярата на основата на апостолите и пророците, и като извършил много знамения и чудеса за слава Божия, завършил живота си на 19 декември и бил положен с чест в гробницата на съборната църква в същия град. Цялата Омиритска страна ридаела за него, а най-много скърбели кръстените иудеи, понеже той бил отец добър и милостив - приятен за човеците и угоден на Бога, пред Когото свети Григорий и се явил в числото на другите свети иерарси, славейки с тях Отца, Сина и Светия Дух, во веки. Амин.

Цитат от житието на свети Григорий, архиепископ Омиритски (ок. 552 г.) - 01.01 по еретическия, † 19 декември по православния календар

{{_LINK1_}}

---

buditeli.info © 2017